

การเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7
โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบูลี แขวงสะหวันนะเขต
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ENHANCE PUBLIC MIND BASED ON ITHIPATH 4 PRINCIPLE OF THE GRADE STUDENT
IN MANEELAD UPPER SECONDARY SCHOOL, SAIBULEE DISTRICT, SAVANNAKHET
PROVINCE, LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

พระบุญกอง แก้วมะนิวงศ์*
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พุฒจักร สิทธิ**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 2) การพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 และ 3) การประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 กลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 จำนวน 20 คน กลุ่มที่ 2 จำนวน 16 คน และ กลุ่มที่ 3 จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า ส่วนใหญ่รู้และเข้าใจการเป็นผู้มีจิตสาธารณะ เพราะได้ปฏิบัติกิจกรรมช่วยสังคม เช่น ปลูกต้นไม้วันชาติ การดูแลความสะอาดชุมชน และกิจกรรมภายในวัด เป็นต้น และจากประสบการณ์จากสื่อ เช่น โทรทัศน์ ข้อมูลข่าวสารทางภาครัฐ จิตสำนึกของตนเอง และการถูกปลูกฝังมาตั้งแต่ปู่ย่า ตา ยาย ความต้องการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษาและนักเรียนต้องการเกี่ยวกับจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 เช่น การปลูกต้นไม้ การซ่อมแซมโต๊ะ เก้าอี้ ที่ชำรุด และดูแลความสะอาดโรงเรียน และ 2) คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนจากองค์การศาสนามีความต้องการเกี่ยวกับจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 เช่น การดูแลความสะอาดวัดชุมชน โรงเรียน และการอาสาช่วยเหลือผู้อื่น

2. การพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการและการระดมความคิดเห็นสำหรับการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ การสาธิต การจัดฝึกอบรม การไปศึกษาดูงาน การจัดทำคู่มือพัฒนา และการศึกษาจากต้นแบบ ประกอบด้วย 3 โครงการ คือ 1) โครงการจิตสาธารณะเพื่อนช่วยเพื่อน 2) โครงการเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม และ 3) โครงการจิตสาธารณะดูแลความสะอาดชุมชนและโรงเรียน มีองค์ประกอบของกิจกรรม ประกอบด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) หลักการและเหตุผล 3) เป้าหมายของกิจกรรม 4) ตัวชี้วัด 5) กลุ่มเป้าหมาย 6) กระบวนการของกิจกรรม และ 7) การวัดและประเมินผล

3. ผลการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบูลี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะ, หลักอิทธิบาท 4

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to investigate the problem state and need to enhance the public mind according to the '4 Paths of Accomplishment' principle (4-Iddhipada), 2) to create guidelines for enhancing the public mind according to the 4-Iddhipada principle, and 3) to assess guidelines for enhancing the public mind of the 7th year secondary students at Maneelad Upper Secondary School, Saibulee district, Savannakhet province, Lao People's Democratic Republic according to the 4-Iddhipada principle. The target group comprised 20 people. The instrument used in data collection was a structured interview guide. Statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The findings disclosed as follows:

1. The problem state of the public mind according to the 4-Iddhipada principle was found that most of the respondents knew and understood the words 'being those who have the public mind' because they had done community volunteer work, such as growing trees on National Day, community clean up, and doing activity inside the temple. The public mind has been derived from watching television, government information, self-consciousness and having been cultivated since the grandparents. The people who needed the public mind according to the principle of 4 Iddhipada were: 1) Officials from government agencies and students. The activities they needed for achieving the public mind were growing trees, repairing desks and chairs, and school clean up. And 2) school board members, school administrators and representatives of religious organizations. The activities they needed for achieving the public mind were school, temple and community clean up and volunteering to help others.

2. The results of enhancing the public mind according to the 4-Iddhipada principle through the workshop and brain-storming showed the priority of the projects and their feasibility in school. The meeting attendees made a conclusion together that the guidelines for enhancing the public mind according to the 4-Iddhipada principle were: demonstrating, holding training, making a field trip, producing a development manual, and studying from the model. The guidelines included 3 projects: 1) the friends-help-friends public mind project, 2) the new generation of youth cares about the environment project, and 3) the school and community clean up service mind project. The components of project consisted of: 1) the title of project, 2) rationale, 3) objectives, 4) procedure and activities, and 5) measurement and evaluation.

3. The result of assessing the developed guidelines for enhancing the public mind according to the 4-Iddhipada principle among the 7th year secondary students at Maneelad Upper Secondary School, Saibulee district, Savannakhet province, Lao People's Democratic Republic showed that appropriateness of the guidelines as a whole was at high level (mean = 3.90).

Keywords: Guidelines for Enhancing the Public Mind, 4-Iddhipada Principle

บทนำ

เพื่อให้หลุดพ้นจากประเทศด้อยพัฒนาภายในปี พ.ศ. 2565 และเพื่อก้าวไปสู่ระดับสากล และกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรม การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติมนุษย์ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้นรัฐบาลจึงให้ความสำคัญต่อการศึกษาในการ สร้างบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและทัศนคติเกี่ยวกับการศึกษาในด้าน คุณสมบัตินักศึกษา ปัญญาศึกษา พลศึกษา ศิลปศึกษา และแรงงานศึกษา เพื่อตอบสนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาได้มีการจัดสร้างแผนการปฏิบัติงานแห่งชาติการศึกษาเพื่อทุกคนซึ่งเน้นหนักให้นักเรียนทุกคนได้เข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้นมาตรฐานการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจะต้องมีคุณภาพทั้งในด้านต่างๆ เช่น ห้องการศึกษาธิการและกีฬาเมืองแผนกศึกษาธิการ และกีฬาแขวง/นครหลวงและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาให้มีคุณภาพโดยได้รับทุนสนับสนุนจากทุนยูนิเซฟ (Unicef) ในโครงการโรงเรียนเด็ก ได้มีการนำไปเผยแพร่ให้ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ผู้สอนในสถาบันสร้างครู และ

โรงเรียนประถมศึกษาของสถาบันสร้างครู ได้มีการพัฒนาคู่มือแนะนำในการจัดตั้งปฏิบัติและนำไปใช้ในปี พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา, 2555, หน้า 35)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนทุกคนให้ได้เรียนรู้เต็มขีดความสามารถของตนเอง เพื่อให้มีทักษะในการดำรงชีวิตที่สอดคล้องต่อความต้องการของสังคม มีสุขภาพแข็งแรง มีความรับผิดชอบต่อการเรียน และมีคุณสมบัติ ได้แก่ ผู้ใหญ่รักใคร่ เอ็นดู รักเพื่อนพ้อง รักชาติ รักบ้านเกิดของตนเอง ปกป้องรักษาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ รู้คุณค่าของการออกแรงงาน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของโรงเรียนและกฎหมายบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด โรงเรียนได้มีข้อกำหนดสำหรับนักเรียนในเรื่องต้นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่ดี ดังนี้ 1) ให้เคารพนับถือผู้อาวุโส รักเพื่อน และทุกคนในครอบครัว 2) รู้จักทักทาย รู้จักขบใจ 3) รู้จักความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ 4) มีความรักชาติและประเทศ 5) รู้จักหวงแหนทรัพยากรของชาติ ดังนั้นการจัดการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงเป็นของทุกคนโดยทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ประชาชน ผู้ปกครอง ภาครัฐ สมาคมผู้ปกครองและภาคเอกชน เป็นต้น ในการปฏิรูปการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเกี่ยวกับการเอากฎหมายว่าด้วยการศึกษา กส. 2550 เลขที่ 04/สพข. ว่าด้วยพลเมืองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาอายุตั้งแต่ 6-10 ปี โดยให้โรงเรียนทั้งภาครัฐ และเอกชนจัดการศึกษาภาคบังคับ ให้ทุกหน่วยงานของภาครัฐและสังคมเป็นตัวแทนในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่เข้ารับการศึกษาในภาคบังคับของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างทั่วถึง (กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา, มิถุนายน, 2555)

ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือ ระบบคุณค่าที่ตีงามในอดีตเริ่มเสื่อมถอยลง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งเรื่องจิตสำนึกสาธารณะ (Public Mind หรือ Public Consciousness หรือ Public Spirit หรือ Public Concern หรือ Publicness) ความเอื้ออาทรการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทัศนคติ ความเชื่อและพฤติกรรมอันขาดจิตสำนึกที่ดีเหล่านี้ ผิงลึกในจิตใจคนมาโดยตลอดและจะทวีความรุนแรงของปัญหามากขึ้นอย่างต่อเนื่อง พบว่า เด็กนักเรียนมีการขาดความรับผิดชอบในหลายๆ ด้านด้วยกัน ได้แก่ การเข้าเรียนไม่ตรงเวลา การนำงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนขึ้นมาทำขณะครูสอน ส่งงานไม่ทันภายในเวลาที่กำหนด ไม่นำอุปกรณ์การเรียนมาตามที่ได้รับมอบหมาย ขอบพูดคุยกันเวลาครูสอน การไม่ติดตามงานและแก้ไขงานให้ถูกต้อง พฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน และทำให้เกิดปัญหาตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาต่อตนเอง คือเรียนไม่บรรลุผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังเอาไว้ และยังเป็นปัญหาในครอบครัวอีกด้วย จึงควรปลูกฝังและสนับสนุนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบสูงขึ้น ในฐานะพระภิกษุผู้วิจัยเห็นว่าหลักธรรมทางพุทธศาสนาสามารถนำมาใช้พัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนได้ ดังนั้นหลักธรรมที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ได้แก่ หลักอหิสา 4 ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น วิริยะ คือ ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น จิตตะ คือ การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น วิมังสา คือ การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น เพราะเป็นธรรมะที่ทำให้ประสบความสำเร็จ กล่าวคือ ถ้าบุคคลใดมีฉันทะ มีความพยายาม ตั้งอยู่ในความเพียร ประครองจิตตัวเองให้อยู่กับหน้าที่ มีความมุ่งมั่น เพื่อสิ่งที่ทำ เมื่อทำให้เต็มที่แล้ว บุคคลนั้นย่อมประสบผลสำเร็จ (พระจิริศักดิ์ บุญฤทธิ์, 2554, หน้า 1) พบว่า นักเรียนขาดจิตสำนึกสาธารณะ ขาดการทำกิจกรรมต่างๆ ไม่รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนเด็กเรียนไม่เก่ง พยายามทำพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ เพื่อสร้างพื้นที่ให้ตัวเอง ซึ่งอาจไปหมกมุ่นกับบอบายมุข สรุปลแล้ว ทั้งเด็กเรียนเก่งและเรียนไม่เก่ง ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ขาดศีลธรรม และขาดรากฐานประชาธิปไตย มีแนวโน้มไปในทางขี้เกียจ ขี้โกง และขี้อิจฉา ทั้งหมดไม่ใช่เด็กผิด แต่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาที่ไม่มีพลังพอที่จะสามารถสร้างจิตสาธารณะได้ การจัดการเรียนรู้ไม่ควรเน้นตำราเป็นตัวตั้ง ไม่ควรสอนแต่ในหนังสือโดยที่ไม่ได้ไปเรียนรู้ชีวิตของคนในชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ควรลดการเรียนในตำราลงครึ่งหนึ่ง แล้วเรียนรู้ร่วมกับคนในสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของศีลธรรม และเป็นรากฐานของประชาธิปไตย (ประเวศ วะสี, 2549, หน้า 22)

โรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 บ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา โดยนำพระภิกษุเข้ามาเป็นครูพระสอนในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน และยังเป็นส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนในฐานะเป็นผู้อบรมสั่งสอน ผู้จัดการเรียนรู้ มีที่ปรึกษา มีที่พึ่งทางหลักพระพุทธศาสนา จะได้เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน พร้อมทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาได้เป็นอย่างดี (กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา, 2547, หน้า 103) อย่างไรก็ตามจากสภาพการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมตอนต้นบ้านมะนิลาดเมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การปลูกฝังจิตสาธารณะแก่เยาวชนยังไม่ได้ผล ไม่ได้เกิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในตัวผู้เรียน และกำลังเป็นปัญหาคือ นักเรียนมีทักษะการคิดเชิงวิทยาศาสตร์มากกว่าการคิดในเชิงคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้นการปลูกฝังพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะนั้นจึงต้องใช้วิธีการฝึกให้เด็กมีจิตสาธารณะในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ

สอนให้นักเรียนรู้จักใช้หลักอิทธิบาท 4 มีคุณต่อผู้ประพาศและเป็นประโยชน์ต่อสังคม การจะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจิตสาธารณะสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การให้ความรู้และวิธีการฝึกฝนให้สามารถใช้หลักอิทธิบาท 4 การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้บทบาทสมมติ และการใช้เทคนิคแม่แบบ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะของนักเรียนภายในโรงเรียนอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ ยังต้องการการสนับสนุนให้ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจิตสาธารณะแก่ผู้เรียน อิทธิบาท 4 ว่ามีความสำคัญยิ่งในการศึกษาไม่ว่าผู้เรียนจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ทำให้ผู้ปฏิบัติมีความพอใจ มีความขยันขันแข็ง มีความเอาใจใส่ ใคร่ครวญในการเรียนอยู่เสมอ หากมีการปฏิบัติให้ครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ย่อมประสบความสำเร็จในการเรียนอย่างไม่เหลือวิสัย ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่มีความพอใจ ใจไม่รักในการเรียนแล้ว ความเกียจคร้านก็ตามมา ความเอาใจใส่ก็ไม่มี ความคิดตรึกตรองก็ไม่เกิดขึ้นในสิ่งนั้นๆ แม้จะมีใครตักเตือนแนะนำสั่งสอนก็ไม่เชื่อฟัง ไม่ยอมทำตามกลายเป็นคนหัวดื้อ ปรากฏแต่ความล้มเหลว ทำอะไรก็ไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เป็นโทษของการขาดอิทธิบาท 4 นั้นเอง

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมจิตสาธารณะให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการส่งเสริมจิตสาธารณะแก่ผู้เรียน ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการในด้านอิทธิบาท 4 ที่สูงขึ้น และสามารถให้หลักอิทธิบาท 4 ในการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขตลอดไป

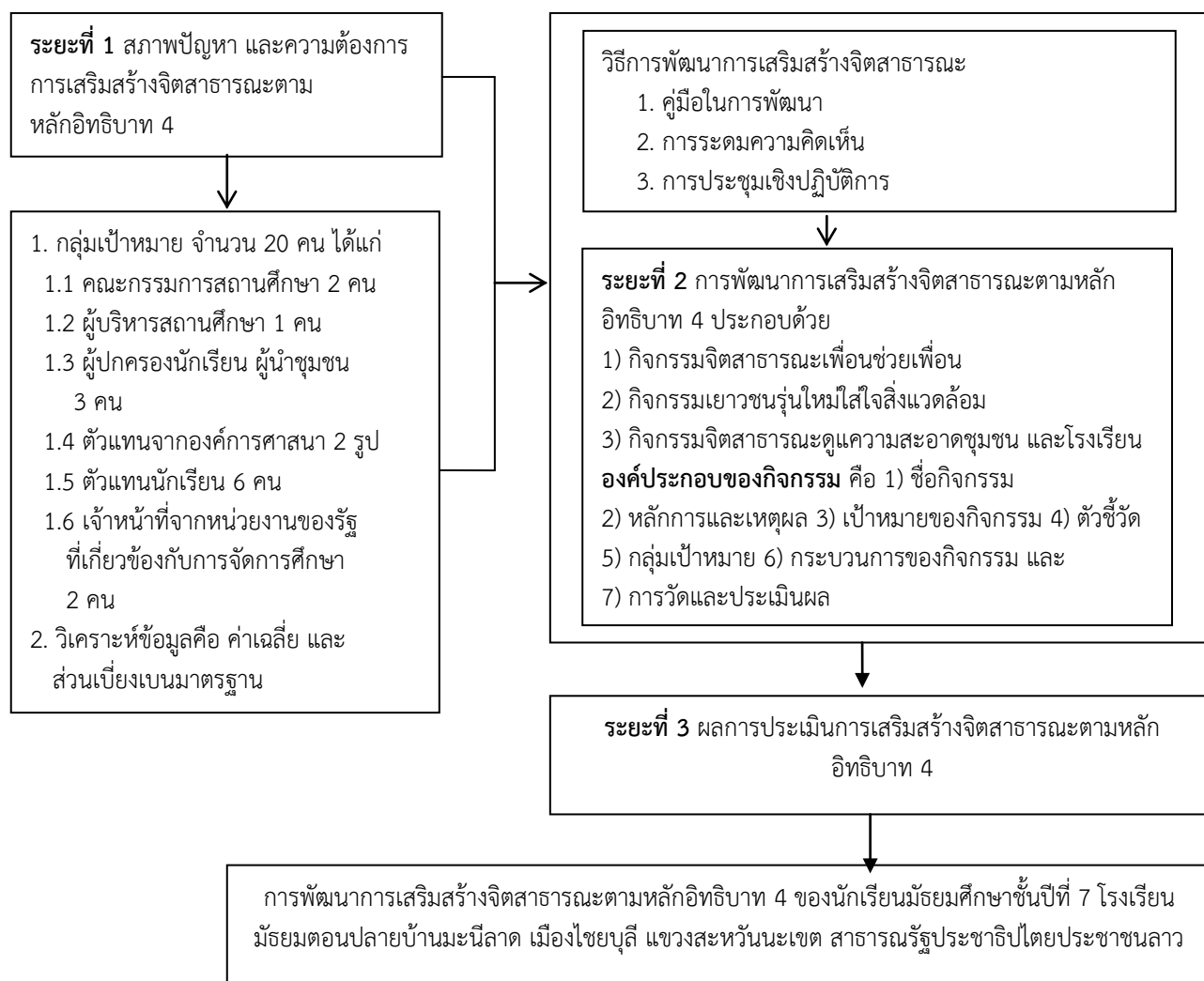
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อศึกษาผลการประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 สภาพปัญหา และความต้องการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 2) การพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 และ 3) ผลการประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ระยะที่ 2 การพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ระยะที่ 3 ผลการประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ด้านกลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 20 คน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากองค์การศาสนา จำนวน 2 รูป เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวน 2 คน และตัวแทนนักเรียน จำนวน 6 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 16 คน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 2 คน ตัวแทนจากองค์การศาสนา จำนวน 2 รูป เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวน 1 คน และตัวแทนนักเรียน จำนวน 6 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 14 คน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากองค์การศาสนา จำนวน 2 รูป และนักวิชาการ จำนวน 4 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตอนที่ 2 แบบประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำเสนอแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 และแบบประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ออกเสนอแนะ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องตามข้อเสนอแนะ

2. นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 และแบบประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เสนอผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ลงความเห็นแบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ (Rating Scale) โดยกำหนดค่า ดังนี้ ถ้าเห็นสอดคล้องให้คะแนน +1 ถ้าเห็นไม่สอดคล้องให้คะแนน -1 ถ้าเห็นไม่แน่ใจให้คะแนน 0 (IOC) ที่ได้จะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไปจึงจะถือว่าใช้ได้ ถ้าต่ำกว่าจะต้องปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นคำถามที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัย ผลการประเมินค่าความสอดคล้องของการหาคุณภาพของเครื่องมือมีค่า เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ถือว่าใช้ได้ทุกข้อคำถาม

4. จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ตามประเด็นคำถามและการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. นำแบบประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ให้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 14 คน และผู้วิจัยได้รับกลับคืนมา จำนวน 14 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการระดมความคิดเห็น การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 ผลการประเมินการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยขอสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่รู้ และเข้าใจการเป็นผู้มีจิตสาธารณะเพราะได้ปฏิบัติกิจกรรมช่วยสังคม เช่น ปลูกต้นไม้วันชาติ การดูแลความสะอาดชุมชน และกิจกรรมภายในวัด เป็นต้น และจากประสบการณ์จากสื่อ เช่น โทรทัศน์ ข้อมูลข่าวสารทางภาครัฐ จากจิตสำนึกของตนเอง และการถูกปลูกฝังมาตั้งแต่ปู่ย่า ตา ยาย ความต้องการเกี่ยวกับจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า 1) เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและนักเรียนมีความต้องการเกี่ยวกับจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 เช่น การปลูกต้นไม้ การซ่อมแซมโต๊ะ เก้าอี้ ที่ชำรุด การดูแลความสะอาดโรงเรียน 2) คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนจากองค์การศาสนามีความต้องการเกี่ยวกับจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 เช่น การดูแลความสะอาดวัดชุมชน โรงเรียน และการอาสาช่วยเหลือผู้อื่น และการสร้างวินัยสร้างจิตสาธารณะ

2. ผลการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการและการระดมความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ การสาธิต ฝึกอบรม และการไปศึกษาดูงาน และในส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนจากองค์การศาสนา ได้แก่ การสาธิต การจัดฝึกอบรม การไปศึกษาดูงาน การจัดทำคู่มือพัฒนา และการศึกษาจากต้นแบบมี 4 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการจิตสาธารณะเพื่อนช่วยเพื่อน 2) โครงการเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม 3) โครงการจิตสาธารณะความรับผิดชอบต่อสังคมและ 4) โครงการจิตสาธารณะทำความสะอาดชุมชนและโรงเรียน มีองค์ประกอบของกิจกรรม ประกอบด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) หลักการและเหตุผล 3) เป้าหมายของกิจกรรม 4) ตัวชี้วัด 5) กลุ่มเป้าหมาย 6) กระบวนการของกิจกรรม และ 7) การวัดและประเมินผล

3. ผลการประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่รู้ และเข้าใจการเป็นผู้มีจิตสาธารณะเพราะได้ปฏิบัติกิจกรรมช่วยสังคม เช่น ปลูกต้นไม้วันชาติ การดูแลความสะอาดชุมชน และกิจกรรมภายในวัด เป็นต้น และจากประสบการณ์จากสื่อ เช่น โทรทัศน์ ข้อมูลข่าวสารทางภาครัฐ จากจิตสำนึกของตนเอง และการถูกปลูกฝังมาตั้งแต่ปู่ย่า ตา ยาย ความต้องการเกี่ยวกับจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า 1) เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและนักเรียนมีความต้องการเกี่ยวกับจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 เช่น การปลูกต้นไม้ การซ่อมแซมโต๊ะ เก้าอี้ ที่ชำรุด การดูแลความสะอาดโรงเรียน 2) คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนจากองค์การศาสนามีความต้องการเกี่ยวกับจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 เช่น การดูแลความสะอาดวัดชุมชน โรงเรียน และการอาสาช่วยเหลือผู้อื่น และการสร้างวินัยสร้าง

จิตสาธารณะ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมของจิตสาธารณะเป็นการเสียสละ และความรับผิดชอบต่อสังคม และผู้ที่กระทำต้องไม่หวังผลประโยชน์ใดๆ ทำด้วยความสมัครใจ สอดคล้องกับทัศนะของ ไชยา ยิ้มวิไล (2550, หน้า 15) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีจิตสาธารณะนั้นจะมีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของสังคมโดยรวมและหน่วยงานองค์กรที่ตนเองเป็นสมาชิกสังกัดอยู่ โดยพยายามยึดมั่นต่อกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างเคร่งครัด พยายามหลีกเลี่ยงการละเมิดให้น้อยที่สุดด้วยการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม บุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะสูงนั้น แม้แต่การทิ้งเศษขยะหรือขับรดผิดกฎจราจรยังไม่กล้าที่จะกระทำเพราะรู้สึกอายแก่ใจ นอกเหนือจากนั้นเมื่อประสบพบเจออะไรที่ผิดปกติ ผิดระเบียบ ผิดกฎหมายก็จะแจ้งความทันที ส่วนบุคคลที่ไร้จิตสำนึกสาธารณะจะมีวิถีชีวิตดำรงชีพไปวันๆ มั่งง่าย สะเพร่าเอาตัวรอดโดยไม่ได้คิดถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้คน

2. ผลการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการและการระดมความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ การสาธิต ฝึกอบรม และการไปศึกษาดูงาน และในส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนจากองค์การศาสนา ได้แก่ การสาธิต การจัดฝึกอบรม การไปศึกษาดูงาน การจัดทำคู่มือพัฒนา และการศึกษาจากต้นแบบมี 4 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการจิตสาธารณะเพื่อนช่วยเพื่อน 2) โครงการเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม 3) โครงการจิตสาธารณะความรับผิดชอบต่อสังคมและ 4) โครงการจิตสาธารณะทำความสะอาดชุมชนและโรงเรียน มีองค์ประกอบของกิจกรรม ประกอบด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) หลักการและเหตุผล 3) เป้าหมายของกิจกรรม 4) ตัวชี้วัด 5) กลุ่มเป้าหมาย 6) กระบวนการของกิจกรรม และ 7) การวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเอกสรร์ บุญฮวด (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนด้านการรักษาความสะอาดโรงเรียนบ้านมะกอก อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่ากลยุทธ์การนิเทศ มีการจัดกิจกรรมโครงการเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ทำให้นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเป็นผู้มีจิตสาธารณะด้านการรักษาความสะอาด มีความรับผิดชอบต่อส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียน บริเวณโรงเรียน และสถานที่ที่เป็นสาธารณะสมบัติของส่วนรวม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนทรี จุงวงศ์สุข (2548, หน้า 48) ได้ศึกษาการใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาสามารถเสริมสร้างลักษณะนิสัยการเป็นผู้มีจิตสาธารณะของผู้เรียนได้ คือ มีความช่างสังเกต ไม่เห็นแก่ตัว และรักษาประโยชน์ส่วนรวม นักเรียนมีทักษะการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางสิ่งแวดล้อมมีทักษะด้านนโยบาย ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสร้างความร่วมมือต่อรอง ประนีประนอม และทักษะการจัดความขัดแย้ง

3. ผลการประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองชัยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรมีการนำเสนอโครงการต่างๆ การเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองชัยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวให้กับสถานศึกษาได้นำไปปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองชัยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากิจกรรมจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองชัยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกิจกรรมจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองชัยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.4 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองชัยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา. (2547). *แผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ระยะ 5 ปี*. นครหลวงเวียงจันทน์: สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
- _____. (2555). *แผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ระยะ 15 ปี*. นครหลวงเวียงจันทน์: สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
- ไชยา ยัมวิไล. สำนักสาธารณะ. *มติชนสุดสัปดาห์*. 27 เมษายน 2550.
- พระจිරศักดิ์ บุญฤทธิ์. (2554). *ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มด้วยหลักอิทธิบาท 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเวศ วะสี. (2549). *ชุมชนเข้มแข็ง ทูทางสังคมไทย. หนังสือชุดชุมชนเข้มแข็ง ลำดับที่ 1*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนเพื่อสังคมและธนาคารออมสิน.
- สุนทรี จวงวงศ์สุข. (2548). *การใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เอกสรร์ค บุญฮวด. (2552). *การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนด้านการรักษาความสะอาดโรงเรียนบ้านมะกอก อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.